

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelma 2026–2030

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäneuvosto 8.12.2025

ETELÄ- JA KESKI-POHJANMAAN METSÄOHJELMA 2026–2030

Kansikuva: Suometsien puunkorjuuta leveätelaisella metsätraktorilla

Kuvaaja: Jussi Laurila 2019

Verkossa: [Tietoa alueellisista metsäohjelmista](#)

Sisällys

Etelä- ja Keski-pohjanmaan metsäohjelma 2026-2030.....	2
Sisällys.....	3
1 Tiivistelmä.....	5
2 Johdanto	6
2.1 Kansallinen metsästrategia 2035 alueellisten metsäohjelmien taustalla	6
2.2 Metsäohjelman laatiminen ja hyväksyminen	7
3 Toimintaympäristön muutos	7
Visio ja päämäärät.....	10
4 Päämäärä 1: Metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä.....	11
4.1 Toimenpide: Taimikon ja nuoren metsän hoidon lisäämisen hankkeet.....	11
4.2 Toimenpide: Hakkuumahdollisuuksien hyödyntäminen kestävästi - kampanja	12
5 Päämäärä 2: Vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä.....	12
5.1 Toimenpide: Talousmetsien luonnonhoidon kehittämishanke.....	12
5.2 Toimenpide: Metsätuhojen ennakkoinnin ja varautumisen hanke	13
6 Päämäärä 3: Rakennamme kilpailukykyistä toimintaympäristöä uudistuvalle ja vastuulliselle metsäalalle sekä vahvistamme tiedolla johtamista ja osaamista metsäalalla.....	14
6.1 Toimenpide: Yksityisteiden ja siltojen kunnossapidon kehittämishanke.....	14
6.2 Toimenpide: Metsällisen yrittäjyyden aktivointihanke	15
6.3 Toimenpide: Kampanja osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseksi	16
6.4 Toimenpide: Kehittämishanke metsäenergian käytön logististen ratkaisujen parantamiseksi	16
6.5 Toimenpide: Metsäviestintäkampanja	17
7 Päämäärä 4: Suometsien kestävä käytön edistäminen.....	18
7.1 Toimenpide: Vesiensuojeluhanke	18
7.2 Toimenpide: Metsien tilus- ja omistusrakenteen kehittämishanke.....	19
7.3 Toimenpide: Turvemaiden kestävä käytön osaamisklusterin toiminnan vahvistaminen.....	19
8 Toimeenpano ja seuranta.....	20

9 Vaikutusten arviointi.....	21
9.1 Arvioinnin tulokset.....	21
Liitteet.....	24
Liite 1: Valtakunnallisen tilannekuvan yhteenveto.....	24
Liite 2: Metsätalouden kannustinjärjestelmän tavoitteet.....	27
Liite 3: Hakkuupotentiaalilaskelma maakunnittain	30
Liite 4: Hoitoehdotukset.....	32

1 Tiivistelmä

Alueellinen metsäohjelma Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla tukee kansallista metsästrategiaa paikallisesti. Ohjelman päämäärissä korostuvat metsäelinkeinojen merkitys ja uudistuminen, metsien monimuotoisuus sekä suometsien kestävä käyttö.

Ohjelman toteutuksesta vastaavat metsäalan toimijat yhdessä. Tärkeässä roolissa ovat hankkeet ja niiden rahoitus. Toimenpiteiden etenemistä seurataan vuosittain metsäneuvostossa ja hankkeiden ohjausryhmissä.

Metsästrategiassa ja alueella määritettyjen päämäärien edistämiseen ja saavuttamiseen on suunniteltu 12 toimenpidettä.

Keskeisiä alueellisia toimenpiteitä ovat muun muassa:

Metsien kestävä käyttö

- Nuorten metsien hoitoa kehitetään hankkeilla ja koulutuksella.
- Hakkuukohteista tiedotetaan metsänomistajille kampanjoin.

Monimuotoisuus ja sopeutuminen

- Luonnonhoitoa ja metsätuhoihin varautumista kehitetään hankkeilla, jotka lisäävät lahopuun määrää ja tuhoriskien hallintaa.

Kilpailukyky ja osaaminen

- Infrastruktuuria, yrittäjyyttä ja työvoiman saatavuutta tuetaan muun muassa yksityistiehankkeilla, kouluyhteistyöllä ja viestinnällä.
- Metsäenergian logistiikkaa parannetaan terminaaleilla ja markkinaratkaisuille.

Suometsien kestävä käyttö

- Vesistökuormitusta vähennetään vesiensuojeluhankkeilla.
- Kiinteistörakenteita ja omistusta kehitetään, ja vahvistetaan Turvemaiden kestävä käytön osaamisklusteria.

2 Johdanto

Alueellinen metsäohjelma on metsälain mukainen alueen metsäalan kehittämisohjelma. Metsäkeskuslain mukaan maakunnallisen metsäneuvoston tehtävänä on laatia ja hyväksyä alueellinen metsäohjelma sekä seurata ja edistää ohjelman toteuttamista. Ohjelmaa tarkistetaan tarpeen mukaan. Ohjelmaa laadittaessa Metsäkeskus on yhteistyössä metsäalaa edustavien ja muiden metsiä hyödyntävien tahojen kanssa.

Ohjelmassa painottuvat Etelä- ja Keski-Pohjanmaan omat päämäärät sekä toimenpiteet, joilla tavoitteisiin päästään. Metsäohjelman tärkein tavoite on edistää metsien monipuolista ja kestävää käyttöä ja sitä kautta hyvinvointia ja työllisyyttä alueella.

2.1 Kansallinen metsästrategia 2035 alueellisten metsäohjelmien taustalla

Vuoteen 2035 ulottuva [Kansallinen metsästrategia \(KMS2035\)](#) sisältää Suomen metsäpolitiikan keskeiset linjaukset ja kuvaa metsäalan kehittämisen tahtotilan ja tärkeimmät tavoitteet. Se on elinkeinostrategia, joka huomioi niin ihmisten, ympäristön kuin taloudenkin tarpeet.

Strategia ottaa ajanmukaisesti huomioon kokonaisvaltaisen kestävä kehityksen sekä metsien merkityksen ilmastonmuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa.

Metsästrategian visio on ”Kasvavaa hyvinvointia metsistä ja metsille”. Tämä saavutetaan strategian päämäärien kautta, kun

- Suomi on kilpailukykyinen toimintaympäristö uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla.
- Metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä.
- Vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä.
- Vahvistamme tiedolla johtamista ja osaamista metsäalalla.

Kansallisella metsästrategialla on suora yhteys alueellisiin metsäohjelmiin, kun sen päämäärät on otettu myös alueellisten metsäohjelmien päämääriksi. Alueellinen metsäohjelma tukee Kansallisen metsästrategian toteuttamista maakunnallisella tasolla maakunnan oman tilanteen, tarpeen ja tavoitteiden mukaisin toimenpitein.

2.2 Metsäohjelman laatiminen ja hyväksyminen

2.2.1 Ohjelman laatiminen alueella

Metsäohjelma on laadittu Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäneuvoston johdolla laajassa yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Työtä varten metsäneuvosto perusti kolme valmisteluryhmää, joissa oli yhteensä 18 jäsentä eri organisaatioista. Valmistelutyöhön osallistui myös Metsäkeskuksen eri alojen asiantuntijoita sekä alueen elinkeinopäällikkö.

Valmisteluryhmät järjestivät kaksi työpajaa, joissa laadittiin ehdotuksia metsäneuvostolle ohjelman erityispäämäärästä, visiosta, tavoitteista ja toimenpiteistä. Metsäneuvosto käsitteli työryhmien ehdotukset ja työsti ohjelman lopullisen sisällön.

Ohjelman tueksi laadittiin vaikutusten arviointi, jonka toteutti yhdeksän hengen arviointiryhmä, koostuen valmisteluryhmien jäsenistä.

Sidosryhmät kommentoivat ohjelmaluonnosta lausuntokierroksella. Saadun palautteen perusteella ohjelmaan tehtiin tarvittavat täydennykset ennen sen lopullista hyväksymistä.

2.2.2 Hyväksyminen Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla

Ohjelma hyväksyttiin metsäneuvoston kokouksessa 8.12.2025.

3 Toimintaympäristön muutos

Valtakunnallinen tilannekuva

Metsäkeskuksen asiantuntijat tuottivat metsäneuvostoille ja ohjelmien valmisteluryhmille valtakunnallisen metsäalan tilannekuvan PESTEL-analyysin avulla. Analyysin tiivistelmä on [liitteenä 1](#).

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan tilannekuva aluekehityksen näkökulmasta

Metsäpinta-alat

Etelä-Pohjanmaalla on metsätalousmaata yhteensä 1,034 miljoonaa hehtaaria, josta 50,2 % on suota. Varsinaista metsämaata on 0,949 miljoonaa hehtaaria, josta 0,442 miljoonaa hehtaaria on suometsiä (VMI 13/14, Luonnonvarakeskus).

Keski-Pohjanmaalla on metsätalousmaata yhteensä 0,420 miljoonaa hehtaaria, josta 53,8 % on suota. Varsinaista metsämaata on 0,349 miljoonaa hehtaaria, josta 0,160 miljoonaa hehtaaria on suometsiä (VMI 13/14, Luonnonvarakeskus).

Molemmassa maakunnissa yli 40 % Luonnonvarakeskuksen laskemasta suurimmasta ylläpidettävissä olevasta hakkuumahdollisuudesta (SY) on suometsissä.

Haasteita

- Taimikonhoitomäärät ovat jääneet alle tavoitteiden ja trendi on laskeva.
- Ilmastomuutokseen liittyvät metsätuhoriskit ovat kasvussa.
- Suometsien kasvihuonekaasu- ja vesistö päästöt ovat alueella isot johtuen suometsien suuresta määrästä.
- Turvemaihin kohdistuvan säätelyn lisääntyminen, esimerkiksi kansallisen ennallistamissuunnitelman valmistuminen vuoden 2026 aikana.
- Metsän omistajanvaihdoksia ei tehdä riittävän ajoissa. Omistajien keski-ikä alueella on noin 60 vuotta.
- Metsätilat ja niiden omistus ovat pirstoutuneet.
- Yksityisteillä ja niiden silloilla on suuri korjausvelka.
- Metsäluonnon monimuotoisuuden turvaaminen vaatii työtä. Esimerkiksi lahopuun määrän kasvattaminen ja ennallistamisasetuksen toimeenpano vaativat kehittämistoimia.
- Vesiensuojeluhankkeiden suunnittelun ja toteuttamisen osaajista ja toimijoista on pulaa.
- Metsätoimihenkilöiden rekrytoinnissa ja kausityövoiman saatavuudessa on ongelmia.

Mahdollisuuksia

- Hakkuumahdollisuuksien hyödyntäminen. Alueen hakkuumahdollisuudet ja -reservit ovat hyvällä tasolla verrattuna suurimpaan jatkuvasti ylläpidettävissä olevaan hakkuutasoon.
- Puuntuotannon ohella myös muiden metsää hyödyntävien elinkeinojen ja ekosysteemipalveluiden kehittäminen.
- Yhteismetsäomistuksen lisääminen ja sukupolvenvaihdosten edistäminen.
- Ilmastokestävä metsänhoito kuten sekapuustoisuuden suosiminen ja riskien hajauttaminen.
- Suometsien kestävä käytön ratkaisujen kehittäminen ja käyttöönotto, kuten jatkuvapeitteinen kasvatus, kuviokohtaiset vesiensuojelutoimet

uudistushakkuiden yhteydessä, laajemmat valuma-aluekohtaiset vesiensuojelusuunnitelmat ja rakenteet sekä suometsien tuhkalannoitus.

- Metsäluonnon monimuotoisuuden lisääminen erilaisten luonnonhoito- ja vesiensuojeluhankkeiden avulla ja metsäsertifioinnin kattavuutta lisäämällä.
- Metsäalan palveluyrittäjyyden lisääminen. Toimijoita tarvitaan lisää sekä perinteisiin metsänhoitotöihin (erityisesti taimikonhoito), että lisääntyvässä määrin myös erilaisiin luonnonhoidon ja ennallistamisen suunnittelun ja toteuttamisen tehtäviin.
- Metsäalan koulutuksen ja alan vetovoiman kehittäminen. Alueen nuorten hakeutuminen metsäalan opintoihin on tärkeää, koska alan opiskelijat hakeutuvat ja työllistyvät usein pitkäaikaisemmin kotimaakuntiinsa.
- Verkostoituminen ja yhteistyö. Metsäalan toimijoiden yhteistyö on perinteisesti hyvällä tasolla alueella. Yhteistyön kulttuurin vaaliminen on tärkeää myös jatkossa, koska se mahdollistaa tehokkaamman ja monipuolisemman alan kehittämistoiminnan.

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan tilannekuva tunnuslukuina

	Etelä-Pohjanmaa	Keski-Pohjanmaa	Suomi
Aluetalous			
Metsäalan osuus maakunnan koko talouden			
...tuotoksesta, %	6,2	4,5	6,5
...bruttoarvonlisästä, %	5,7	4,6	4,4
...työllisistä, %	3,1	2,7	2,4
...investoinneista, %	2,9	1,9	4,0
Metsäalan työlliset, hlö	2 778	838	66 100
Puun myyntitulot, 1000 €	142 763	37 857	2 849 659
Metsien käyttö			
Metsätalousmaata maapinta-alasta, %	75	83	86
Yksityismetsien osuus, %	84	70	51
Metsän kasvu, milj. m3	5,0	1,7	103
Puuston keskikasvu, m3/ha/v	5,1	4,5	4,5
Suurin ylläpidettävä hakkuusuunnite, milj. m3	4,3	1,2	79,8

	Etelä-Pohjanmaa	Keski-Pohjanmaa	Suomi
Käyttö, markkinahakkuut, milj. m3	3,6	1,1	75,1
Monimuotoisuus			
Lakiin perustuvan suojelun pinta-ala, 1000 ha	24,8	21,2	2474,0
Lakiin perustuvan suojelun osuus, %	2,5	5,7	10,8
Monimuotoisuus, 1000 ha	10,1	8,2	502,3
Monimuotoisuus, %	1,0	2,2	2,2
Rajoitettu käyttö, 1000 ha	2,4	3,2	410,5
Rajoitettu käyttö, %	0,2	0,8	1,8
Kuolleen puun määrä, m3/ha	3,3	2,0	6,9

Aluetalous-osion tietolähde: *Rahaa ja työtä metsistä -verkkopalvelu (Tilastokeskuksen aineisto) 17.6.2025*

Metsien käyttö -osion tietolähde: *Luonnonvarakeskus, metsävarat 17.6.2025*

Monimuotoisuus-osion tietolähde: *Luonnonvarakeskus, metsien suojelu 19.11.2025.*

- Lakiin perustuvan suojelun pinta-ala: luokat 1A+1B+1C lakisääteiset suojelualueet (metsä- ja kitumaalla)
- Monimuotoisuus: luokat 2A+2B talousmetsien monimuotoisuuden suojelukohteet (metsä- ja kitumaalla)
- Rajoitettu käyttö: luokka 3 luontoarvojen suojelua tukevat metsät, muut erityisalueet ja -kohteet, rajoitettu metsätalouskäyttö (metsä- ja kitumaalla)

Visio ja päämäärät

Visio

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsät – monimuotoista, kestävää ja elinvoimaista tulevaisuutta.

- Alueella on monimuotoiset metsät ja suot.
- Metsäelinkeinot luovat kestävää kasvua ja hyvinvointia.
- Osaava, kehittyvä ja innovatiivinen toimintaympäristö vahvistaa kilpailukykyä.
- Metsäala koetaan tulevaisuuden elinkeinona.

Päämäärät

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelma tavoittelee alueellisesti Kansallisen metsästrategian 2035 päämääriä:

- Suomi on kilpailukykyinen toimintaympäristö uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla.

- Metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä.
- Vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä sekä vahvistamme tiedolla johtamista ja osaamista metsäalalla.

Kansallisten päämäärien lisäksi alueella on myös oma, suometsien kestävä käytön edistämisen erityispäämäärä.

4 Päämäärä 1: Metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä

Tavoitteena on metsien kasvun ja elinvoiman turvaaminen nostamalla metsänhoidon tasoa. Samalla alueen metsiä pyritään hyödyntämään siten, että taloudellisten arvojen ohella myös muut metsän arvot huomioidaan tasapainoisesti.

4.1 Toimenpide: Taimikon ja nuoren metsän hoidon lisäämisen hankkeet

Taimikoiden ja nuorten metsien hoidon lisäämiseksi suunnitellaan ja toteutetaan hanke tai hankkeita. Painotuksena on erityisesti taimikoiden varhishoidon tärkeys.

Toteutus:

- Koulutamme metsänomistajia. Koulutus sisältää niin teoriaa kuin käytännön toimia.
- Hyödynnämme alueen metsäammattilaisia toimenpiteen toteutuksessa ja tuemme heidän työtään taimikonhoidon edistämisessä
- Kehitämme ratkaisuja kausityövoiman saamiseksi taimikonhoito- ja metsänviljelytyihin.

4.1.1 Vastuutahot, yhteistyökumppanit ja seurannan mittarit

Toimenpiteen päävastuutahoina toimivat Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedu ja Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä KPEDU. Muita vastuutahoja ovat Metsäkeskus sekä muut alan toimijat ja metsäammattilaiset.

Tavoitteen toteutumisen seurannan mittarit:

- Taimikon ja nuoren metsän hoidon lisäämisen hankkeita on rahoitettu. Kun hanke on saatu käyntiin, sen toteutusta seurataan hankkeen väliraporteista.
- Taimikon varhishoidon toteutusmäärien kehitys (hehtaaria/METKA-tuki).

4.2 Toimenpide: Hakkuumahdollisuuksien hyödyntäminen kestävästi -kampanja

Kampanjassa tavoittelemme kohdennetusti niitä metsänomistajia, joilla on metsissään kiireellisiä harvennushakkuukohteita tai muita hakkuumahdollisuuksia. Kohdentamisessa hyödynnetään metsävaratietoa.

Metsänomistajille kerrotaan muun muassa TAPIOn [metsänhoidon suositusten](#) mukaisista hakkuiden toteuttamistavoista sekä luontoarvojen turvaamiskeinoista hakkuiden yhteydessä. Toimenpiteessä kerrotaan myös arkeologisen kulttuuriperinnön huomioimisesta muinaismuistolain mukaisesti metsien käsittelyssä.

4.2.1 Vastuutahot, yhteistyökumppanit ja seurannan mittarit

Toimenpiteen toteutuksesta vastaa metsäneuvoston nimeämä metsäohjelman [toimeenpanoryhmä](#) yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Tavoitteen toteutumisen seurannan mittarit:

- Hakkuuaikomusten kehitys hakkuutavoittain

5 Päämäärä 2: Vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä

Tavoitteena on lisätä lahopuun määrää talousmetsissä sekä edistää talousmetsien monimuotoisuutta luonnonhoidon, metsien sertifiointin ja riistametsänhoidon keinoin. Toimenpiteillä varaudutaan myös kansallisen ennallistamissuunnitelman toimeenpanoon. Kansallisen ennallistamissuunnitelman sisällön varmistuttua tarkastellaan tarvittaessa ohjelman toimenpiteiden sisältöä ja painotuksia ottaen huomioon ennallistamissuunnitelman sisältö.

5.1 Toimenpide: Talousmetsien luonnonhoidon kehittämishanke

Hankkeessa:

- Esittelemme erilaisia talousmetsien luonnonhoitomenetelmiä.
- Aktivoimme metsänomistajia vapaaehtoiseen metsien suojeluun ja liittymään metsäsertifiointiin.

- Lisäämme metsänomistajien tietoisuutta lahopuun merkityksestä metsän monimuotoisuudelle.
- Lisäämme metsänomistajien tietoisuutta EU:n ennallistamisasetuksen mukaisesta kansallisesta suunnitelmasta ja metsien luontoarvoista

Hankkeen kohderyhmänä ovat metsänomistajat ja metsäalan toimijat. Heille tiedotetaan erilaisista talousmetsien luonnonhoidon menetelmistä ja niitä esitellään käytännössä. Tiedottamisessa aiheita ovat esimerkiksi luonnonhoitotoimenpiteet, metsänkäsittelymenetelmät ja riistametsänhoito.

Hankkeessa toteutettavat mallikohteet pyritään perustamaan monimuotoisuuskeskittymiin ja ne täydentävät ja monipuolistavat alueella jo olemassa olevaa suometsien käsittelyn mallikohteiden verkostoa.

Myös uusia ratkaisuja voidaan pilotoida. Kokeilu voisi olla esimerkiksi luontokohteiden maanvuokraus sertifiointikriteerien täyttämiseksi.

Toimenpide tukee alueen [LUMO-ohjelman](#) sekä valmistelussa olevan [ennallistamisasetuksen](#) toimeenpanosuunnitelman toteutusta.

5.1.1 Vastuutahot, yhteistyökumppanit ja seurannan mittarit

Toimenpiteen päävastuutahoina toimivat alueen elinvoimakeskus ja Metsäkeskus. Muita vastuutahoja ovat maanomistajat, metsäalan toimijat kuten metsänhoitoyhdistykset, metsäyhtiöt ja sahat.

Tavoitteen toteutumisen seurannan mittarit:

- Talousmetsien luonnonhoitohanke on saanut rahoituksen. Kun hanke on saatu käyntiin, sen toteutusta seurataan hankkeen väliraporteista.
- Lahopuun määrän kehitys metsäohjelma-alueen maakunnissa

5.2 Toimenpide: Metsätuhojen ennakoinnin ja varautumisen hanke

Tavoitteenamme on ennaltaehkäistä metsätuhoja ja parantaa alueellista varautumista äkillisiin metsätuhotilanteisiin. Hankkeessa kiinnitetään erityistä huomiota myös metsien kasvukunnon ja tuhonkestävyyden ylläpitoon ja kehittämiseen.

Hanke koostuu metsänomistajille viestimisestä sekä varautumissuunnitelman laatimisesta.

Metsänomistajille tiedotetaan tuhojen ehkäisemisestä metsänhoidon keinoin. Aiheina ovat esimerkiksi

- lahoppuun merkitys metsäluonnolle
- kirjanpajan ja muiden hyönteistuhon ehkäiseminen metsänhoidon keinoin
- hirvituhon vähentäminen metsänhoidon ja hirvikannan hoidon keinoin
- lumi- ja myrskytuhon ehkäiseminen.

Hankkeessa laaditaan myös alueellinen varautumissuunnitelma. Suunnitelmalla jalkautetaan kansallisen metsätuhovarautumissuunnitelman toimenpiteitä metsäohjelma-alueelle.

5.2.1 Vastuutahot, yhteistyökumppanit ja seurannan mittarit

Hankkeen päävastuullisia tahoja ovat Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK / metsänhoitoyhdistykset sekä Metsäkeskus. Muita vastuutahoja ovat Luonnonvarakeskus sekä muut metsäalan toimijat.

Tavoitteen toteutumisen seurannan mittarit:

- Metsätuhohanke on saanut rahoituksen. Kun hanke on saatu käyntiin, sen toteutusta seurataan hankkeen väliraporteista.

6 Päämäärä 3: Rakennamme kilpailukykyistä toimintaympäristöä uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla sekä vahvistamme tiedolla johtamista ja osaamista metsäalalla.

Ohjelman tavoitteina päämäärään liittyen ovat

- infrastruktuurin, logistiikan sekä metsään perustuvien elinkeinojen liiketoimintaympäristöjen kehittäminen metsäalan elinkeinojen edistämiseksi
- metsien tila- ja omistusrakenteen kehittyminen
- osaavan työvoiman saatavuus ja metsänomistajien koulutus
- monipuolinen ja positiivinen metsäviestintä eri kohderyhmille

6.1 Toimenpide: Yksityisteiden ja siltojen kunnossapidon kehittämishanke

Aktivoimme tietämyksiä erityisesti Keski-Pohjanmaalla yksityisteiden ja niiden siltojen perusparantamiseen.

Hankkeessa

- käynnistämme teiden ja siltojen kunnossapitohankkeita, joilla voi olla erilaisia rahoituslähteitä
- lisäämme yksityisteiden hoidon toimijoiden määrää (tieisäntiä, urakoitsijoita ja muita vastuuhenkilöitä).

Etelä-Pohjanmaalla vastaavanlainen hanke [Yksityistiet ja sillat hyvään hoitoon](#) on jo käynnissä ja sen kokemuksia voidaan hyödyntää myös Keski-Pohjanmaan hankkeessa.

6.1.1 Vastuutahot, yhteistyökumppanit ja seurannan mittarit

Hankkeen vastuullinen taho on Metsäkeskus.

Tavoitteen toteutumisen seurannan mittarit:

- Yksityisteiden ja siltojen kunnossapidon kehittämishanke on rahoitettu. Kun hanke on saatu käyntiin, sen toteutusta seurataan hankkeen väliraporteista.
- METKA-rahoituksen käyttö kehittyy positiivisesti yksityisteiden perusparantamisessa.

6.2 Toimenpide: Metsällisen yrittäjyyden aktivointihanke

Edistämme hankkeella metsään liittyviä palveluja tuottavien yritysten syntymistä, niiden liiketoimintaympäristön kehitystä sekä osaamisen ja liiketoiminnan kasvua.

Toimenpide vastaa kasvavaan tarpeeseen saada metsäalalle erilaisia palveluyrittäjiä. Tarve palveluntarjoajille on muun muassa erilaisten metsätöiden, luonnonhoitohankkeiden, ennallistamisen, luontomatkailun ja luonnontuotealan sekä energiantuotannon alueilla.

6.2.1 Vastuutahot, yhteistyökumppanit ja seurannan mittarit

Toimenpidettä toteutetaan eri toimijoiden, kuten Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedun, Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä KPEDUn, Metsäkeskuksen, 4H-järjestön, Seinäjoen ammattikorkeakoulun, Centria ammattikorkeakoulun ja Helsingin Yliopiston Ruralia-instituutin yhteistyönä. Toimenpiteen tärkeä yhteistyö- ja vastuutaho on myös alueen Leder-ryhmät, jotka voivat rahoittaa aiheeseen liittyviä paikallisia hankkeita. Päävastuutahona toimenpiteen hankesuunnittelun käynnistämisessä toimii Metsäkeskus.

Tavoitteen toteutumisen seurannan mittarit:

- Metsällisen yrittäjyyden aktivointihanke on rahoitettu. Kun hanke on saatu käyntiin, sen toteutusta seurataan hankkeen väliraporteista.

6.3 Toimenpide: Kampanja osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseksi

Tavoitteenamme on houkutella sekä juurruttaa nuoria alan töihin Etelä- ja Keski-Pohjanmaalle.

Kampanja on suunnattu sekä peruskoululaisille, metsäalalla jo opiskeleville nuorille, että suurelle yleisölle.

Peruskoululaisille kampanjassa järjestetään erilaisia metsäpäiviä.

Metsänhoitaja- sekä metsätalousinsinööriopiskelijoille puolestaan tarjotaan aktiivisesti harjoittelu- ja kesätyöpaikkoja sekä opinnäytetyöaiheita alueelta.

Lisäksi pyrimme yhteistyössä metsäneuvostojen kanssa vaikuttamaan peruskoulujen maa- ja metsätalouskurssin eriyttämiseen maatalouskurssiksi ja metsätalouskurssiksi.

Kampanjassa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja järjestetään erilaisia tapahtumia kuten kauppakeskustapahtumia. Tapahtumissa tavoitetaan laajasti myös yleisöä, jota ei tavoiteta perinteisissä metsäalan tapahtumissa.

6.3.1 Vastuutahot, yhteistyökumppanit ja seurannan mittarit

Kampanjan koordinoinnista ja toteutuksesta vastaa metsäohjelman [toimeenpanoryhmät](#).

Tavoitteen toteutumisen seurannan mittarit:

- Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedun ja Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä KPEDUn metsäopetuksen vetovoima kehittyä positiivisesti.

6.4 Toimenpide: Kehittämishanke metsäenergian käytön logististen ratkaisujen parantamiseksi

Tavoitteenamme on metsäenergian käytön ja saatavuuden logististen ratkaisujen kehittäminen. Kehittämisen kohteena on muun muassa erilaisten energia- ja ainespuutermiinaalien rakentamisen aktivointi. Kehitämme myös energiapuumarkkinoiden toimivuutta edistäviä ratkaisuja ja luomme edellytyksiä uudentyypisille liiketoiminnoille termiinaalien yhteydessä. Toimenpiteessä

huomioidaan myös hakkuutähteiden käytön logistiikan edistäminen korkeamman lisäarvon tuotteiden valmistuksessa.

Hanke kohdistuu terminaaleihin ja energiapuumarkkinoiden toimivuuteen niiden keskeisen merkityksen vuoksi. Terminaalit helpottavat puutavaran ja hakkeen käsittelyä sekä turvaavat hakkeen saatavuutta myös kelirikkoaikoina.

- Hakkeen hyvä saatavuus on tärkeää maataloilla ja pienemmissä aluelämpölaitoksissa.
- Haketta tarvitaan täydentävänä energialähteenä suurissa lämpölaitoksissa myös jatkossa.
- Hakkeen hyvä saatavuus on myös osa huoltovarmuutta.
- Toimiva metsäenergialogistiikka ja -markkina edistävät nuorten metsien hoitoa ja parantavat siten metsätalouden kannattavuutta.

6.4.1 Vastuutahot, yhteistyökumppanit ja seurannan mittarit

Hankkeen päävastuutahoja ovat Metsäkeskus ja Luonnonvarakeskus. Muita vastuutahoja ovat alueen kunnat ja metsäenergia-alan muut organisaatiot.

Tavoitteen toteutumisen seurannan mittarit:

- Metsäenergian käytön logististen ratkaisujen kehittämishanke on rahoitettu. Kun hanke on saatu käyntiin, sen toteutusta seurataan hankkeen väliraporteista.

6.5 Toimenpide: Metsäviestintäkampanja

Metsäviestintäkampanja keskittyy positiivisen ja monipuolisen metsäviestinnän lisäämiseen eri medioissa ja kanavissa. Kampanja sisältää viestintää tukevia tiedotustilaisuuksia ja tapahtumia, kuten metsäpäiviä ja metsäaiheisia kilpailuja.

Kampanjan teemoja ovat muun muassa

- metsäalan hyvät käytännöt ja metsien merkitys
- metsäala opiskelu- ja työpaikkana
- metsänomistukseen orientoituminen tuleville metsänomistajille
- metsien vapaaehtoinen suojele ja monimuotoisuustoimet
- lahopuun merkitys metsäluonnon monimuotoisuudelle
- metsät ja ilmastonmuutos
- metsätuhoihin varautuminen ja niiden ennaltaehkäisy

- puun käyttö rakentamisessa ja muussa jatkojalostuksessa
- metsien virkistyskäyttö.

6.5.1 Vastuutahot, yhteistyökumppanit ja seurannan mittarit

Kampanjan toteutuksesta vastaa metsäohjelman [toimeenpanoryhmät](#).

Tavoitteen toteutumisen seurannan mittarit:

- Metsäohjelman toimeenpanoryhmien organisoimat tapahtumat, tiedotteet ja muut viestintätuotteet.
- Raportit metsäohjelmaa toimeenpanevien hankkeiden viestintätoimista.

7 Päämäärä 4: Suometsien kestävä käytön edistäminen

Tässä Etelä- ja Keski-Pohjanmaan omassa alueellisessa päämäärässä tavoitteena on kehittää ja monioptimoida suometsien kestävää käyttöä. Monioptimoinnilla tarkoitamme sitä, että suometsien käyttöä kehitetään niin talous ja työpaikat, luonnon monimuotoisuus kuin suometsien ilmastotavoitteetkin tasapainoisesti huomioiden.

Haluamme varmistaa, että alueen runsaat suometsät ovat monipuolisessa ja kestävässä käytössä myös tulevaisuudessa.

7.1 Toimenpide: Vesiensuojeluhanke

Vesiensuojeluhankkeen päätavoitteena on vesistökuormituksen vähentäminen turvemaiden uudistushakkuualoilta.

Uudistushakkuualat ovat jo nyt ja erityisesti lähitulevaisuudessa todennäköisesti suurin suometsien vesistö päästölähde, koska alueen suometsät ovat tulossa uudistuskypsyysvaiheeseen. Laajoja metsäojitushankkeita ei enää käytännössä toteuteta, joten niiden vesistö päästöriskit ovat vähentyneet.

Edistämme kuviotason vesiensuojeluratkaisujen toteutusta paikkatietoa hyödyntäen. Hankkeessa tuotetaan esimerkkikohteita metsänomistajien ja muiden toimijoiden neuvontaan. Lisäksi toimenpiteessä aktivoimme yksittäisten tilojen luonnonhoitohankkeiden toteuttamista METKA-rahoitusta hyödyntäen.

Aktivoimme myös valuma-alueen suunnitteluun perustuvia vaikuttavia vesiensuojelumenetelmiä, kuten kosteikkojen, pintavalutuksen, soiden ennallistamisen tai vesien palauttamisen toteuttamista eri mittakaavoissa. Toimia

voidaan suunnitella ja toteuttaa myös yhteistyössä Maanmittauslaitoksen kanssa tilusjärjestelyhankkeiden yhteydessä.

7.1.1 Vastuutahot, yhteistyökumppanit ja seurannan mittarit

Hankkeen päävastuulliset tahot ovat Metsäkeskus ja alueen elinvoimakeskus. Muita vastuutahoja ovat Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry sekä Maanmittauslaitos.

Tavoitteen toteutumisen seurannan mittarit:

- Vesiensuojeluhanke on saanut rahoituksen. Kun hanke on saatu käyntiin, sen toteutusta seurataan hankkeen väliraporteista.

7.2 Toimenpide: Metsien tilus- ja omistusrakenteen kehittämishanke

Kehitämme suometsäalueiden kiinteistörakennetta ja lisäämme yhteismetsäomistusta, edistään samalla kuolinpesien purkamista ja omistajanvaihdosten sujuvuutta. Lisäksi toteutamme suoyhteismetsäpilotoinnin yhteistyössä turvemaiden kestävän käytön osaamisklusterin kanssa.

Hanke keskittyy erityisesti kiinteistörakenteesta johtuvien suometsien haasteiden ratkaisemiseen. Nauhamainen kiinteistöjaotus alueella hankaloittaa suometsien metsänhoitoa, puunkorjuuta, vesiensuojelua, monimuotoisuuden lisäämistä ja ennallistamista.

7.2.1 Vastuutahot, yhteistyökumppanit ja seurannan mittarit

Hankkeen vastuullisina tahoina toimivat Maanmittauslaitos ja Metsäkeskus

Tavoitteen toteutumisen seurannan mittarit:

- Tilus- ja omistusrakenteen kehittämishanke on saanut rahoituksen. Kun hanke on saatu käyntiin, sen toteutusta seurataan hankkeen väliraporteista.

7.3 Toimenpide: Turvemaiden kestävän käytön osaamisklusterin toiminnan vahvistaminen

Teemme tiivistä yhteistyötä Turvemaiden kestävän käytön osaamisklusterin kanssa.

Klusteri kokoaa turvemaatoimijat ja toimenpiteet yhteen toteuttamaan ja kehittämään turvemaiden kestävää käyttöä edistäviä ratkaisuja ja viestintää.

Yhteistyö klusterin kanssa

- parantaa ennakointikykyä ja lisää vaikuttamismahdollisuuksia suometsien käytön toimintaympäristöön liittyvissä kysymyksissä
- auttaa Etelä- ja Keski-Pohjanmaata profiloitumaan suometsäosaajana ja suometsien kestäväen käytön pilottialueena.

7.3.1 Vastuutahot, yhteistyökumppanit ja seurannan mittarit

Toimenpiteen vastuullisia tahoja ovat Turvemaiden kestäväen käytön osaamisklusterin jäsenet sekä alueen elinvoimakeskus ja maakuntaliitot.

Tavoitteen toteutumisen seurannan mittarit:

- Alueen metsäalan toimijoiden osallistuminen Turvemaiden kestäväen käytön osaamisklusterin toimintaan.

8 Toimeenpano ja seuranta

Metsäohjelma on koko metsäalan yhteinen ohjelma. Vastuu ohjelman toteuttamisesta on kaikilla metsäalan toimijoilla ja sidosryhmillä.

Maakunnallinen metsäneuvosto edistää ja seuraa toimenpiteiden toteutumista. Ohjelman välitarkastus ja toimenpiteiden päivittäminen tehdään vuonna 2028.

Erityisen tärkeä rooli ohjelman toteuttamisen mahdollistamisessa on kehittämishakkeita rahoittavilla organisaatioilla, koska ilman hankerahaa resurssit ohjelman toimeenpanoon ovat melko vähäiset.

Metsäneuvostot antavat vuosittain metsäkeskuksen johtokunnalle lausunnon, jossa esitetään valtion tukien tarve eri toimenpiteille sekä tarvittavan määrärahan suuruus. Tukisuunnitelman on pohjaututtava metsäohjelman tavoitteisiin. Metsätalouden kannustinjärjestelmän tavoitteet päivittyvät vuosittain (vuoden 2025 tavoitteet on esitetty [liitteessä 2.](#))

Toimenpiteisiin valittujen mittareiden lisäksi seurannassa voidaan käyttää myös muuta saatavilla olevaa tietoa, kuten Metsäkeskuksen [avointa metsä- ja luontotietoa](#) ja [koostetta metsien kehityksestä maakunnittain](#). Erilaisiin aineistoihin perustuen Metsäkeskuksen asiantuntijat voivat tuottaa tausta-aineistoa maakuntien yleisen kehityksen seurannan tueksi. Esimerkkejä tällaisista

analyyseistä ovat [liitteessä 3](#) esitetty hakkuupotentiaalin laskenta ja [liitteessä 4](#) esitetyt metsänhoitoehdotukset.

Edellisen ohjelman toteutusta tukemaan perustettiin kolme kuusijäsenistä toimeenpanoryhmää omine vastuualueineen. Toimintamalli osoittautui hyväksi ja sitä jatketaan myös tämän ohjelman toteuttamisessa.

Metsäneuvosto seuraa tavoitteiden edistymisen lisäksi toimintaympäristön kehitystä ja tekee tarvittaessa muutoksia ohjelmaan.

9 Vaikutusten arviointi

Ohjelman toimeenpanon vaikutusten arvioinnoissa tarkasteltiin ohjelman taloudellisia, ekologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia vaikutuksia sekä tavoitteiden saavuttamiseen vaikuttavia epävarmuustekijöitä. Arviointi oli etukäteisarviointia siitä, millaisia merkittäviä vaikutuksia ohjelman toimenpiteillä olisi toteutuessaan.

Vaikutusten arviointi tehtiin kaksivaiheisesti. Ensiksi metsäneuvoston nimeämä yhdeksän jäseninen arviointiryhmä arvioi itsenäisesti ohjelman toimenpiteiden vaikutuksia Webropol-kyselyn avulla. Toisessa vaiheessa arviointiryhmä kokoontui yhteiseen kokoukseen, jossa Webropol-kyselyn tulosten yhteenvetoa apuna käyttäen laadittiin lopullinen arvio ohjelman vaikutuksista.

Metsäneuvosto käsitteli tehdyn arvioinnin ja liitti sen ohjelmaan ennen ohjelman lähettämistä lausunnoille.

9.1 Arvioinnin tulokset

Taloudelliset vaikutukset

Ohjelman pyrkimys ekologisesti kestävänsä metsätalouden edistämiseen, kuten esimerkiksi metsien tuhonkestävyyden ja monimuotoisuuden lisäämiseen sekä suometsien käsittelyn kehittämiseen, parantaa pitkällä tähtäimellä myös metsätalouden taloudellista kestävyyttä.

Ohjelman toimenpiteet yhdessä lisäävät metsätalouden tuottavuutta, työllisyyttä ja elinvoimaa erityisesti maaseudulla. Ne vahvistavat metsien hoidon kannattavuutta, yritystoimintaa ja logistiikkaa sekä turvaavat teollisuuden raaka-aineen saatavuuden. Ilman toimenpiteitä metsien taloudellinen potentiaali säilyisi osin hyödyntämättömänä, ja työllisyys sekä yritystoiminta kärsisivät.

Ohjelman toimeenpano auttaa luomaan myös uutta yritystoimintaa esimerkiksi metsien kestävään käyttöön liittyvässä palveluyrittäjyydessä.

Ekologiset vaikutukset

Toteutuessaan ohjelman monipuoliset metsätalouden ekologisuutta edistävät toimet parantavat metsien monimuotoisuutta, ilmastoystävällisyyttä, vesien suojelua ja metsätuhojen ennakointia. Ne tukevat kestävää metsien käyttöä, kuten monilajista kasvatusta ja jatkuvapeitteisyyttä. Ilman näitä toimenpiteitä metsien ekologinen tila heikkenisi, hiilensidontakyky laskisi ja luontokohteet vaarantuisivat.

Sosiaaliset vaikutukset

Toimenpiteet vahvistavat metsänomistajien ja alan toimijoiden osaamista, lisäävät osallistumista ja luovat uusia työllistymismahdollisuuksia. Ne ylläpitävät maaseudun yhteisöllisyyttä ja elinvoimaa sekä parantavat metsätalouden hyväksyttävyyttä. Ilman toimenpiteitä sosiaalinen hyvinvointi ja metsänomistajien aktiivisuus heikentyisivät.

Kulttuuriset vaikutukset

Ohjelman toimet tukevat metsien käyttöön liittyviä perinteitä, virkistyskäyttöä ja metsän kulttuurista merkitystä, vahvistaen metsien arvostusta ja suomalaista metsäidentiteettiä. Ilman toimenpiteitä metsäkulttuurin elinvoima ja metsien moniarvoinen käyttö vaarantuisivat.

Yhteenveto

Metsäohjelman toimenpiteet muodostavat kokonaisuuden, joka edesauttaa metsätalouden kestävää, kannattavaa ja monimuotoista kehitystä sekä turvaa metsien merkityksen taloudellisena, ekologisena, sosiaalisena ja kulttuurisena voimavarana. Ohjelman yksittäisellä toimenpiteellä voi olla positiivisia vaikutuksia johonkin kestävyiden osa-alueeseen ja negatiivisia toiseen, mutta kokonaisuutena ohjelman vaikutukset ovat positiiviset. Ilman ohjelman toimenpiteitä metsätalouden kehitys olisi suppeampaa ja riskialttiimpaa kaikilla kestävyiden osa-alueilla. Ohjelman toimeenpanon vaikutukset näkyvät erityisesti alueen runsaissa suometsissä ja niiden hiilinieluissa. Ohjelman toimeenpano tukee myös alueen huoltovarmuuden kehittämistä.

Arviointiryhmä:

Paula Jylhä, Luonnonvarakeskus

Pentti Kananoja, Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri

Katri Kulkki, Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä

Pasi Lahti, Metsänhoitoyhdistys Lakeus

Janne Muhonen Metsä Group

Jarkko Niemi, Luonnonvarakeskus
Leena Rinkineva-Kantola, ELY-keskus
Erno Saari, metsänomistaja
Joel Salminen, Metsä Group

Liitteet

Liite 1: Valtakunnallisen tilannekuvan yhteenveto

Metsäkeskuksen asiantuntijat tuottivat metsäneuvostoille ja metsäohjelmien valmisteluryhmille valtakunnallisen metsäalan tilannekuvan ohjelmien laatimisen ja alueiden tilannekuvien laatimisen tueksi.

Analyysissa tarkastelussa olivat poliittiset, taloudelliset, sosiaaliset ja kulttuuriset, tekniset, ekologiset ja lainsäädännölliset näkökulmat (PESTEL-analyysi).

Poliittinen (P) tilannekuva on muuttunut huolestuttavaksi ja sisältää huomattavan määrän epävarmuuksia. Venäjän hyökkäyssodan aiheuttama epävarmuus niin talouteen kuin energiasektorillekin ovat nopeuttaneet energiaomavaraisuuden kehittymistä. Samalla puun hinta on noussut.

Monimuotoisuuden heikentymiseen ja ilmastonmuutokseen liittyvät kansainväliset sekä EU:n metsä-, energia- ja ympäristöpoliittiset sitoumukset ja sopimukset vaikuttavat lähitulevaisuudessa merkittävästi Suomen metsäsektoriin. Muutokset tulevat näkymään muun muassa kansallisissa toimissa luonnon ennallistamiseksi sekä metsien kasvun ja hiilensidonnan lisäämistöimissä.

Taloudessa (E) metsätalouden merkitys Suomen kansantaloudelle on merkittävän suuri ja se on kasvamassa puun kysynnän lisääntymisen myötä. Alan liikevaihto ja työpaikat ovat taantuman jälkeen hiljalleen kasvamassa talouden epävarmuudesta huolimatta. Ilmastonmuutoksen myötä lisääntyvät metsätuhoriskit on huomioitava uhkana metsätaloudelle monimuotoisuutta korostavina ilmastokestävinä toimina. Myös metsien monipuolinen käyttö korostuu metsätalouden rinnalla.

Sosiaaliset ja kulttuuriset näkökulmat (S) sisältävät monipuolisen joukon muutostekijöitä, joilla on suuri vaikutus metsien käyttöön. Suomalaisilla on pääosin vahva metsäsuhde. Metsäsuhde kaipaa uudistamista, kun entistä suuremmalla joukolla ei ole suoraa suhdetta omaan metsään. Julkinen keskustelu metsien hyödyntämisestä on tällä hetkellä valitettavan kärjistynyttä ja polarisoitunutta. Metsien omistusrakennetta olisi syytä korjata aiemmin tehtävillä sukupolvenvaihdoksilla ja aktiivisella kuolinpesien purkamisella. Tällä olisi vaikutuksensa myös metsien aktiiviseen hoitoon ja metsien kasvuun. Lasten ja nuorten metsäosaamisen lisääminen edistäisi tulevien sukupolvien myönteistä suhtautumista metsien kestävään käyttöön. Tällä olisi oma vaikutuksensa myös metsäalan kiinnostavuuteen opiskelualana. Haasteena kun on jo tällä hetkellä alan työvoiman saatavuus ja koulutuksen saavutettavuus tehtyjen säästöjen myötä.

Teknisestä (T) näkökulmasta metsäala kehittyy edelleen nopeasti. Entistä huomattavasti tarkemmassa kaukokartoitus pohjaisessa metsätiedon tuottamisessa pystytään tuottamaan lisäksi tietoa muun muassa metsien muusta rakenteesta, hiilensidonnasta ja monimuotoisuudesta. Teknologinen kehitys parantaa konetyön tuottavuutta ja uudet menetelmät tehostavat työtapoja. Suuri ongelma on alemman tieverkon ja sen siltojen kunto ja niihin liittyvä korjausvelka.

Ekologinen (E) näkökulma on vahvistunut metsien hyödyntämisessä. Talousmetsien luonnonhoito on kiinteä osa metsänhoitoa. Tavoitetaso monimuotoisuudessa tulee nousemaan EU:n biodiversiteettistrategian ja ennallistamisasetuksen ja muun tulevan EU-sääntelyn myötä. Kansallinen ennallistamisasetus valmistuu viimeistään elokuussa 2026. Lisäksi suurella osalla alueista laaditaan luonnon monimuotoisuuden ohjelmia (LUMO). Ohjelmilla tulee olemaan suuria vaikutuksia metsien käyttöön. Tarkempi toimeenpano selviää myöhemmin ja se on huomioitava jatkossa metsäohjelmien sisällössä sekä toimeenpanossa.

Lait (L), määräykset ja muut ohjauskeinot vaikuttavat koko ajan enemmän siihen, miten metsiä voidaan hyödyntää. Yleisesti voidaan sanoa, että metsäalaa ohjaa entistä enemmän muilta toimialoilta tuleva ohjaus. Erityisesti monet EU-aloitteet koskevat metsiä. Etenkin maatalous-, ympäristö- sekä ilmasto- ja energiapolitiikassa on useita asetuksia ja direktiivejä, jotka vaikuttavat suoraan tai välillisesti myös metsätalouteen sekä -teollisuuteen.

Metsätalouden määräraikaisen kannustejärjestelmälain (metka) perusteluiden mukaan tukijärjestelmällä kannustetaan maanomistajia aktiivisiin ja oikea-aikaisiin toimiin. Tuettavia työlajeja ovat taimikon ja nuoren metsän hoito, terveyslannoitus, suometsän hoitosuunnitelma, suometsän vesiensuojelutoimenpiteiden ja piennarteiden tekeminen, metsätaloutta palvelevien yksityisteiden perusparantaminen, ympäristötuki, metsäluonnon hoito ja kulutus. Määräraha on ollut pienenemään päin.

Päättäneellä EU-kaudella 2019–2024 annettiin lukuisia asetuksia, joilla ohjataan metsien käyttöä. Taustalla vaikutti Vihreän kehityksen ohjelma, jolla pyritään hillitsemään ja sopeutumaan ilmastomuutokseen sekä estämään luonnon monimuotoisuuskatoa. Niiden pohjalta laaditaan parhaillaan monia kansallisia toimeenpanosuunnitelmia. Niiden vaikutus metsien käyttöön tulee tulevaisuudessa olemaan suuri, kuten aiemminkin on todettu.

Ennallistamisasetus (EU) edellyttää, että luontodirektiivin kunkin luontotyyppien heikentyneestä pinta-alasta on toteutettava ennallistamistoimia 30 prosentilla vuoteen 2030 mennessä. Vuoteen 2040 mennessä ennallistamistoimien on

katettava 60 prosenttia ja vuoteen 2050 mennessä 90 prosenttia luontotyyppiryhmien heikentyneestä pinta-alasta.

Metsäkatoasetuksen (EU) myötä toimijoille tulee velvollisuus selvittää käyttämänsä puun alkuperä ja hankintaketju, millä osoitetaan, ettei se aiheuta metsäkatoa. Suomessa metsäkatoasetuksen kansallista soveltamista valmistelevalle työryhmälle on jatkettu vuoden 2025 loppuun.

Uusiutuvan energian direktiivi (RED III) (EU) tiukentaa metsäbiomassan kestävyyskriteerejä, mutta tämän vaikutusten arvioidaan jäävän suhteellisen vähäiseksi.

Liite 2: Metsätalouden kannustinjärjestelmän tavoitteet

Puuntuotannon tuet

Maa- ja metsätalousministeriön vahvistamat puuntuotannon tuet (metka) 2025. Taulukossa eurot on muutettu suoritteiksi arvioidun keskihinnan mukaan. Suoriteluvut on pyöristetty lähimpään kymmeneen tai sataan. Tavoitteet asetetaan vuosittain.

Maakunta	Taimikon ja nuoren metsän hoito, ha	Terveys-lannoitus, ha	Suometsän hoito, ha	Metsätien perusparannus, m
Etelä-Karjala	3100	410	100	6200
Etelä-Pohjanmaa	8000	1400	580	8200
Etelä-Savo	8500	1210	100	6100
Kainuu	4900	1330	310	8400
Kanta- Häme	2900	620	170	6100
Keski-Pohjanmaa	1900	530	300	5900
Keski-Suomi	9400	1080	290	9200
Kymenlaakso	2100	380	130	5900
Lappi	10300	1010	620	39000
Pirkanmaa	6200	580	230	9100
Pohjanmaa	3500	640	1460	14700
Pohjois-Karjala	6600	2180	330	13100
Pohjois-Pohjanmaa	14500	3250	2090	39200
Pohjois-Savo	10300	4620	450	6800
Päijät-Häme	3900	420	110	6100
Satakunta	3600	460	400	6400
Uusimaa	2700	410	130	13600
Varsinais-Suomi	3500	470	180	5900
Yhteensä	106000	21000	8000	210000
Suoritetavoite yht.	106 000 ha	21 000 ha	8000 ha	210 km
€/ha, €/m	279	167	210	12
Pienpuun keruutavoite	40 000 ha			

Luonnonhoidon tuet

Metsäluonnon hoidon edistämisen tukivarojen (metka) käytön suunnitelma maakunnittain vuonna 2025. Edeltävien vuosien tukivarojen käyttö ohjaa tulevaa tukien käytön suunnittelua. Tukien jakautumiseen työlaajien välillä on mahdollista

tehdä muutoksia ja tukivaroja voidaan siirtää eri alueille tarpeen mukaan, jos varoja jää käyttämättä.

Maakunta	Luonnonhoito (€)	Ympäristötuki (€)	Yhteensä (€)
Etelä-Karjala	144 726	1 101 246	1 245 972
Etelä-Pohjanmaa	211 962	996 658	1 208 620
Etelä-Savo	266 443	1 106 641	1 373 084
Kainuu	231 822	1 111 360	1 343 182
Kanta-Häme	246 550	1 118 123	1 364 673
Keski-Pohjanmaa	137 353	902 474	1 039 827
Keski-Suomi	208 967	1 158 454	1 367 421
Kymenlaakso	130 000	1 035 028	1 165 028
Lappi	266 363	1 259 724	1 526 087
Pirkanmaa	261 862	1 165 980	1 427 842
Pohjanmaa	135 095	858 657	993 752
Pohjois-Karjala	216 118	1 176 271	1 392 389
Pohjois-Pohjanmaa	405 587	1 625 231	2 030 818
Pohjois-Savo	299 564	1 215 335	1 514 899
Päijät-Häme	206 745	1 194 928	1 401 674
Satakunta	130 000	969 091	1 099 091
Uusimaa	232 596	1 147 356	1 379 952
Varsinais-Suomi	138 681	1 126 059	1 264 740
Yhteensä	3 870 432	20 268 616	24 139 049

Taulukon jaottelu perustuu valtion talousarvioesitykseen, jossa esitetään ympäristötuki erillisenä ja luonnonhoitoon ovat yhdistettyinä metsäluonnon hoitohankkeet, Helmi-elinympäristöohjelman toimenpiteet ja kulutus.

Valtakunnallinen tavoitetaso metsäluonnon hoidon edistämisen työmäärille

Tavoitetaso metsäluonnon hoidon edistämisen työmäärille vuonna 2025.

Tavoitetasot määritellään maa- ja metsätalousministeriön ja Metsäkeskuksen välisessä tulossopimuksessa.

Tavoitteet on jaoteltu Metso- ja Helmi-ohjelmien sekä vesienhoidon toimenpideohjelmien tavoitteisiin. Maakuntakohtaista jaottelua ei tehdä, koska luonnonhoidon työlajien elinympäristöistä, suunnitteluun ja toteutukseen käytössä olevista resursseista ja muista vaikuttavista tekijöistä ei ole käytössä yksityiskohtaista maakunnittaista tietoa.

Helmi-ohjelman toimeenpano:

Toimenpide	Tavoite
Soiden ennallistaminen	400 ha/v
Vesien palautus suojelusoille	6 kpl/v
Lintukosteikkojen perustaminen ja kunnostus	8 kpl/v

Muut toimenpiteet:

Toimenpide	Tavoite
Kulotus	200 ha/v
Vesiensuojelun toimenpideohjelman hankkeet	10 kpl/v

Liite 3: Hakkuupotentiaalilaskelma maakunnittain

Taulukossa on esitetty maakunnittainen suurimpaan ylläpidettävissä olevaan hakkuukertymään perustuva hakkuupotentiaali (ha/v) vuosille 2025–2034.

Taulukko kuvaa myös, miten hakkuukertymä voitaisiin toteuttaa.

Arvio hakkuupotentiaalista hakkuutavoittain on tehty Metsäkeskuksen metsävaratietojen pohjalta. Metsävaratieto on sovitettu [Luonnonvarakeskuksen arvioihin](#) suurimmasta ylläpidettävissä olevasta (SY) aines- ja energiapuun hakkuukertymästä.

Maakunta	Kasvatushakkuu	Uudistushakkuu	Jatkuva kasvatus	Yhteensä
Etelä-Karjala	15 600	3 700	400	20 000
Etelä-Pohjanmaa	25 100	12 300	500	38 000
Etelä-Savo	35 800	13 000	1 100	50 000
Kainuu	41 200	11 400	3 200	56 000
Kanta-Häme	10 700	4 100	300	15 000
Keski-Pohjanmaa	10 200	2 800	400	13 000
Keski-Suomi	48 200	13 500	1 600	63 000
Kymenlaakso	11 300	3 000	300	15 000
Lappi	82 200	16 900	10 700	110 000
Pirkanmaa	29 600	10 900	1 100	42 000
Pohjanmaa	21 400	4 300	300	26 000
Pohjois-Karjala	50 000	16 000	2 100	68 000
Pohjois-Pohjanmaa	72 800	22 600	5 500	101 000
Pohjois-Savo	51 700	15 400	1 500	69 000
Päijät-Häme	12 200	5 000	400	18 000
Satakunta	15 100	6 100	500	22 000
Uusimaa	13 800	6 200	900	21 000
Varsinais-Suomi	13 300	6 900	400	21 000
Yhteensä	560 000	174 100	31 200	765 000

SY:n ja täysimääräisten ensiharvennusten määrittämisessä on käytetty metsävaratiedon kymmenen vuoden keskiarvoa suhteellisista hakkuukertymistä hakkuutavoittain.

Hakkuukertymät hakkuutavoittain on muutettu pinta-aloiksi (hehtaareiksi) vuoden 2024 metsänkäyttöilmoitusten keskimääräisten maakunnittaisten hakkuukertymien (m³/ha) pohjalta. Jatkuvan kasvatuksen osuuden määrittelyssä lähteenä on käytetty Metsäkeskuksen metsänkäyttöilmoituksia vuodelta 2024.

Jatkuvan kasvatuksen keskimääräinen poistuma on laskettu käyttäen Luonnonvarakeskuksen synteesiraportin mukaista keskipoistumaa ($7,2 \text{ m}^3/\text{ha}/\text{v}$ * hakkuukiertona 15 vuotta = $108 \text{ m}^3/\text{ha}$).

Liite 4: Hoitoehdotukset

Taulukossa on kuvattu hoitoehdotukset (ha/v) maakunnittain vuosille 2025–2034. Ehdotukset perustuvat Metsäkeskuksen metsävaratietoon.

Varhaishoidon perusteena on seuraavan viiden vuoden tarpeen keskiarvo, taimikonhoidossa ja nuoren metsän hoidossa seuraavan kymmenen vuoden tarpeen keskiarvo.

Maakunta	Taimikon varhaishoito	Taimikonhoito	Nuoren metsän hoito
Etelä-Karjala	6 300	3 200	1 100
Etelä-Pohjanmaa	11 900	5 600	2 500
Etelä-Savo	14 800	7 300	2 400
Kainuu	9 400	5 100	3 200
Kanta-Häme	5 100	1 800	900
Keski-Pohjanmaa	3 500	1 600	700
Keski-Suomi	15 700	7 200	2 900
Kymenlaakso	4 400	2 000	700
Lappi	16 800	8 500	1 500
Päijät-Häme	5 600	2 500	900
Pirkanmaa	13 800	5 400	1 900
Pohjanmaa	6 900	2 600	1 500
Pohjois-Karjala	16 900	7 200	2 500
Pohjois-Pohjanmaa	22 400	11 200	3 400
Pohjois-Savo	17 900	7 500	3 600
Satakunta	7 000	3 000	1 000
Uusimaa	6 100	2 600	1 000
Varsinais-Suomi	6 900	2 400	900
Yhteensä	191 400	86 800	32 600

Taimikon varhaishoidossa puun korkeus 1,2–3 metriä ja taimikonhoidossa 3–7 metriä. Nuoren metsän hoidossa puun läpimitta < 12 cm.